

1 Правове забезпечення захисту інформації. Проблеми розвитку нормативної та методичної баз системи захисту інформації. Метрологічне забезпечення системи ТЗІ. Стандартизація, сертифікація та випробовування засобів ТЗІ

УДК 681.3

СИСТЕМА ТЕХНІЧНОГО ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ: СТАН ТА НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ

Костянтин Бойко
ДСТСЗІ СБ України

Анотація: Розглядаються сучасний стан системи технічного захисту інформації в Україні та основні напрями її розвитку.

Summary: Considered a modern condition of the system of a technical security to information in Ukraine and main trends its development.

Ключові слова: система технічного захисту інформації, об'єкт інформаційної діяльності.

На сучасному етапі серед основних реальних та потенційних загроз національній безпеці України в інформаційній сфері є розголошення інформації, яка становить державну та іншу, передбачену законом, таємницю, а також конфіденційної інформації, що є власністю держави або спрямована на забезпечення потреб та національних інтересів суспільства і держави.

Серед загроз, які можуть привести до розголошення інформації, за своїми небезпечними наслідками особливе місце займають несанкціонований доступ до інформації, яка обробляється та циркулює на об'єктах інформаційної діяльності та в інформаційно-телекомунікаційних системах, а також витік інформації технічними каналами. Ці загрози стають особливо актуальними внаслідок широкого використання незахищених імпортованих технічних засобів обробки інформації, розміщення в безпосередній близькості від об'єктів інформаційної діяльності державних органів та установ іноземних представництв, комерційних установ та ін.

З метою протидії зазначеним загрозам в Україні функціонує **система технічного захисту інформації**, яка є сукупністю організаційних структур, поєднаних цілями і завданнями захисту інформації, нормативно-правової та матеріально-технічної бази й спрямована на забезпечення інженерно-технічними засобами конфіденційності, цілісності та доступності інформації, охорона якої забезпечується державою відповідно до законодавства.

На сьогодні в Україні створено необхідну нормативно-правову базу з питань технічного захисту інформації (ТЗІ), яка визначає правові та організаційні засади ТЗІ, норми та вимоги з ТЗІ, порядок здійснення та контролю його ефективності. Нормативні документи з питань ТЗІ в Україні озроблено з урахуванням існуючих підходів до захисту інформації в країнах європейської співдружності, Канади, США, Російської Федерації та інших країн.

Організаційна структура системи технічного захисту інформації має ієрархічну будову. Функції органу державного управління у сфері ТЗІ виконує Департамент спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації Служби безпеки України, який реалізує державну політику, здійснює управління захистом інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах та на об'єктах інформаційної діяльності, а також державний контроль за функціонуванням системи ТЗІ.

На відомчому рівні в центральних органах виконавчої влади, інших державних органах, підпорядкованих підприємствах, установах та організаціях створюються або визначаються підрозділи (підрозділи ТЗІ, служби захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах), на які покладаються завдання забезпечення ТЗІ.

Функціонування системи ТЗІ здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення гарантії відповідності рівня захищеності інформації вимогам нормативних документів. При цьому необхідну якість робіт з ТЗІ можна забезпечити за умови залучення висококваліфікованих спеціалістів, які мають

відповіді фахову підготовку та досвід роботи, при відповідному технічному оснащенні.

З урахуванням зазначеного всі суб'єкти системи ТЗІ, які проваджують свою діяльність у сфері ТЗІ, мають пройти відповідну атестацію: суб'єкти господарської діяльності отримують ліцензію відповідно до Закону України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" (на сьогодні ліцензії на право провадження господарської діяльності у сфері ТЗІ мають більше 200 суб'єктів господарювання), а державні органи – дозволи на право проведення робіт з ТЗІ для власних потреб.

Крім цього, в державі створено систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців з питань захисту інформації (на сьогодні 20 вищих навчальних закладів здійснюють підготовку спеціалістів в сфері забезпечення захисту інформації).

Обов'язковою умовою забезпечення захисту інформації, яка циркулює в інформаційно-телекомунікаційних системах та на об'єктах інформаційної діяльності, є одержання об'єктивної оцінки рівня захищеності інформаційної, що здійснюється через систему державної експертизи та атестації.

Ефективність робіт з технічного захисту інформації може бути досягнута при умові застосування захищених засобів обробки інформації та засобів її захисту, які мають відповідні сертифікати та експертні висновки. Для цього зазначені засоби, які надходять на український ринок і споживачі яких належать до державної сфери, проходять атестацію на відповідність вимогам ТЗІ в Українській державній системі сертифікації продукції УкрСЕПРО, для чого створені та акредитовані в цій системі орган з сертифікації та випробувальні лабораторії, а також через систему державної експертизи (на сьогодні до переліку засобів загального призначення, які дозволені для забезпечення ТЗІ, включено 257 засобів, з них – 144 за принципом дії не створюють канали витоку оброблюваної інформації).

Також важливе місце в системі ТЗІ відіграє державний контроль за її функціонуванням, який здійснюється шляхом проведення перевірок виконання вимог нормативно-правових актів у сфері ТЗІ в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, відповідних підприємствах, установах та організаціях.

Таким чином, існуюча на сьогодні в Україні система ТЗІ дозволяє вирішувати практично весь комплекс завдань з ТЗІ з обмеженим доступом на об'єктах інформаційної діяльності та в інформаційно-телекомунікаційних системах державних органів, підприємств, установ та організацій, дозволяє забезпечити розвиток матеріально-технічної бази системи технічного захисту інформації.

Разом з тим, якісні зміни, що відбуваються в сферах життєдіяльності особи, суспільства, держави та супроводжуються постійним зростанням ролі інформаційних технологій, потребують своєчасної розробки і реалізації заходів щодо розвитку системи ТЗІ.

Сьогодні серед основних напрямків розвитку системи ТЗІ в Україні найбільш пріоритетними можна відмітити наступні:

- визначення шляхів упорядкування та оптимізації заходів щодо створення, експертизи та впровадження в експлуатацію автоматизованих систем державних установ, призначених для обробки інформації, що становлять державну таємницю;
- підвищення безпеки вітчизняних інформаційних ресурсів шляхом розроблення та впровадження в автоматизованих системах державних органів та уствно вітчизняної захищеної операційної системи;
- створення сучасних нормативних документів з питань захисту інформації від витоку технічними каналами, визначення підходів щодо створення та впровадження комплексів ТЗІ на об'єктах інформаційної діяльності;
- удосконалення організаційної структури захисту інформації в державних органах та установах;
- активації інформаційно-аналітичної роботи в інтересах ефективного вирішення актуальних проблем у сфері ТЗІ;
- розширення номенклатури вітчизняних засобів забезпечення ТЗІ.

УДК 681.3.06

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ВЕРБАЛЬНИХ ОЦІНОК ЩОДО ЗАХИЩЕНОСТІ ІТС НА ОСНОВІ ВИМОГ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ

Олександр Потій, Анатолій Леншин

ЗАТ „Інститут інформаційних технологій”

Анотація: Пропонується методика формування вербальних оцінок зрілості процесів з забезпечення